ԼԵՈՆ ՇԱՆԹ

Հին աստվածներ

aegitas

Լեւոն Շանթ
Հին աստվածներ

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24431214
Հին աստվածներ:
ISBN 9781772467062

Аннотация

«Հազարամյակ մը մեզմե առաջ» Մարիամ իշխանուհին Սեւանա կղզում որոշում է կառուցել Մարիամ Աստվածածնին նվիրված եկեղեցի եւ այն ավարտուն տեսքի բերելու համար, օգնության է կանչում Հովհաննես վանահորը, ում հետ միասին հատակագծում եւ կառուցում են, իբրեւ՝ աշխարհիկ կյանքից կտրված կղզում գտնվող սրբավայր: Եկեղեցու կառուցման աշխատանքներին ծանոթանալու համար Մարիամ Իշխանուհու եղբայրը իր դստեր հետ գալիս է Սեւանա կղզի, սակայն նրանց լաստը խորտակվում է եւ մի երիտասարդ աբեղա, վտանգելով իր կյանքը՝ փրկում է Իշխանին ու նրա դստերը: Աղջկա կյանքը փրկելուց հետո աբեղան սիրահարվում է Իշխանի դստերը՝ Մեդային, սակայն հոգեւորականի կոչում թույլ չեն տալիս նրան հանել սքեմը եւ ապրել աշխարհիկ կյանքով: Ի վերջո հոգեւորականը խոստովանում է, որ Սեւանա կղզում կառուցվող եկեղեցին, իրականում ոչ այլ ինչ է, քան իր եւ իշխանուհու սիրո խորհրդանիշը, եւ որոշում է քանդել եկեղցին, եւ մեկ այլ տեղում՝ առ Աստված իր հավատի օգնությամբ կառուցել մի նոր՝ սուրբ կոթող: Իր որոշման մասին նա պատմում է կղզու վանականներին,

եւ պատճառաբանում, որ եկեղեցին աշխարհիկ է, որովհետեւ դրա հովհանավորը հեթանոս իշխանն է, սակայն վանականները չեն համաձայնվում քանդել եկեղեցին: Երիտասարդ աբեղան այդպես էլ չկարողանալով ընտրություն կատարել կնոջ եւ Աստծո միջեւ, իրեն նետում է լիճը, իսկ վանահայրը հեռանում է կղզուց:

Содержание

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԱՐ 5
Առաջին տեսարան 5
Երկրորդ տեսարան 9
Երրորդ տեսարան 19
ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԱՐ 27
Առաջին տեսարան 27
Конец ознакомительного фрагмента. 35

Հին աստվածներ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԱՐ

Առաջին տեսարան
ՍԵՎԱՆԻ ԳԱԳԱԹԸ, ԺԱՅՌԵՐՈՒ ՄԵՋ ԱՎԵՐԱԿ ՄԸ, ԻՐԻԿՆԱՄՈՒՏ

Վանահայրը նստած է քարի մը, ձեռքը ծնոտին ու մտախոհ կնայի վար: Կիսափուլ կամարի մը տակեն կամաց դուրս կելլե Ճերմակավորը: Վանահայրը՝ բարձրահասակ, թավ ու ալեխառն, գլխաբաց: Ճերմակավորը նույնպես գլխաբաց, երկար սև մազերով, ասորական ձևի հյուսված սև ու շքեղ մորուքով: Վայրկյան մը երկուքն ալ լուռ կնային իրար:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – (Հեգնոտ) Կդիտես, կդիտես թագավորությունդ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Խոժոռ) Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Դիտե, դիտե: Տես, այդ երկու-երեք խարխուլ խցիկները, չէ՞ որ դուն ես շիներ. հապա այն

մատուռը, որ քու աճապարանքն է կառուցեր. և վերջապես, նայե, քու այն եկեղեցիդ, որուն գմբեթը օր-օրի կբարձրանա վեր և որու գլխուն շուտով քու իսկ ձեռքովդ խաչը պիտի տնկես:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Այո, եթե տերը կամենա:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Նայե ու հպարտացիր: Չէ՞ որ այդ բոլորը քու կամքիդ ծնունդն է:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Այ, սևավոր, ինչո՞ւ ես ժողովեր գլուխդ այդ սևազգեստ ու սևահոգի մարդիկը, ինչո՞ւ ես եկեր այս հինավուրց կղզին:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ո՞վ ես դուն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Ելիր, ելիր. քշե նորեն դուրս դեպի կյանքը այդ թշվառ ու մռայլ ամբոխը: Ելեք դուրս, դուք, որ զգայարանքները չորցնել կուզեք ու կրքերը մարել: Դուրս այս կղզիեն, դուք, որ թշնամի եք ամեն գեղեցկության, ամեն կյանքի ու շարժումի, ամեն ուժի ու ծնունդի: Դուրս, մի աղարտեք իմ աստվածներուս այս սուրբ դրախտը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս դրախտ չկա: Այս ժայռի կտորին վրա ես իմ վանքս հիմնեցի. ասկե ետքը հոս անապատ պիտի կոչվի:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Անապա՞տ… այս ծիծղուն ծովակի ծոցին, այս թարմ արևուն դեմ: Հեռու, կոխած տեղդ հին տաճար է աստվածներու. հեռու, հին աստվածներու շեմքեն է, որ կխոսիմ քեզի:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հին աստվածներու ավերակներեն:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Ավերակը այս քարերն են, որ քեզիպեսներն են դարսեր. քանդվեր է անոնց դարսածը: Բայց ինքը կյանքի մեհյանը խորտակում չունի, ինչպես և ինքը կյանքը: Կթափին քարերը, կփոխվին անունները բայց իրենք աստվածները կան ու կմնան:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս մեռան քու աստվածներդ:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Հոս ու ամեն տեղ, ուր մարդ իր ոտքը կդնե, հոն են անոնք հավերժ ու անմահ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս մեռան քու աստվածներդ, և անոնց ավերակներուն վրա ես իմ Աստծուս տաճարը կառուցի: Նայե, մութին մեջեն դեռ կնշմարվի գմբեթին արդեն կազմվող սրությունը: Հոն կթագավորե միայն հոգին, հոն կթագավորե միայն Աստծու շունչը…

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Հոն կթագավորե տանջանքի գործիքն ու մահը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Տանջանքն է, որ կբարձրացնե հոգին, տառապանքն է, որ կմաքրե: Եվ կյանքի ամենեն խոր բանը մահն է:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Տառապանքը կյանքի խոցն է, իսկ մահը՝ կյանքի քայքայումը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Քու բերնով կխոսի մանուկ մարդկությունը:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Քու բերնով կխոսի ցավագար մարդկու- թյունը:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հերիք է, ո՞վ ես դուն, որ կհայհոյես: Հեռացիր, այս կղզիին վրա ալ տեղ չկա քեզի ու քու

աստվածնե- րուդ:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Այս կղզին ալ նույն աշխարհն է, ինչպես ամբողջ աշխարհը: Երկրպագե, մոլորված, հավերժ աստվածներուն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հեռացիր:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Խոստովանե, մոլորված, ու երկրպագե:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հեռացիր:

ՃԵՐՄԱԿԱՎՈՐԸ – Կուգա օրը ու կխոստովանիս (Աներևույթ կըլլա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Կնայի շուրջը, անհանգիստ) Ո՞վ էր: Չքացավ: Տեսի՞լք, կասկա՞ծ… (Հանկարծ վճռական) Ա, երբեք: Աշխարհքը մուտք չունի այս կղզին: Աշխարհքը մուտք պիտի չունենա այս կղզին: Ոչ:

Երկրորդ տեսարան

Հրապարակ նոր շինվող եկեղեցիին առջևը

Մեկ կողմը տաճարի անդուռ մուտքը: Կերևան տախտակե ելարաններ: Հոս ու հոն թափված են ատաղձ, կիսատաշ քարեր, մաղ, գործիքներ:

Խորքը ծառեր, որոնց բներուն մեջեն կնշմարվի ծովը: Ամբողջ տեսարանի միջոցին քամի է, երբեմն խիստ բուռն թափով: Կլսվի տերևներուն շրշյունը և ծովուն խուլ աղմուկը հեռուեն:

Ա

Մեկ-երկու քարտաշ կվազեն ծառերուն տակեն դեպի ծովուն կողմը: Տեսարանի խորքեն արագ կանցնի ժամկոչը երկար ձող մը ուսին: Եկեղեցիեն դուրս կուգա Ադամ վանականը արտորալով և աշխատելով դուրս քաշելու երկար պարան մը, որուն ծայրը ներսն է:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Ջերմեռանդ) Աստված հասնի օգնու- թյան: Աստված հասնի օգնության:

ՔԱՐՏԱՇ ՄԸ – (Կուգա ծովուն կողմեն ձեռքերը չորցնելով, բաց են ոտներն ու թևերը) Ձգե, վար ձգե, հայր սուրբ, ալ կարիք չկա: Ելան, ամենքն ալ ելան ափը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ամե՞նքն ալ. կըսես, ամենքն ալ և ծովը թափվածնե՞րը:

ՔԱՐՏԱՇ – Ամենքն ալ, թեև հույսերնիս բոլորովին կտրեր էինք, այնպես կատաղի ծով է, ապշած կեցեր էինք ճարահատ, ըսինք՝ հիմա զարնե պիտի ափի ժայռերուն և փշուր-փշուր ընե լաստն ալ, մեջի եղողներն ալ: Ես ու իմ Աստվածը, շատ աժան պրծան:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Փառք քեզի, սուրբ Աստվածածին: Իսկ ո՞վ էին ծովը թափվածները: Շատե՞ր:

ՔԱՐՏԱՇ – Միայն երկուքը, մեր աբեղան ու օրիորդը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Օրիո՞րդը… ի՞նչ օրիորդ:

ՔԱՐՏԱՇ – Իշխանին աղջիկը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Վայ, ա՞ն ալ իշխանի հետն էր: Է, կենդանի՞ է, ուշքը վրա՞ն:

ՔԱՐՏԱՇ – Այո, երևի: Հայրն ու իր մարդիկը տարին վանահոր խուցը: Տեսնեիր՝ ինչպես սփրթներ էր իշխանը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կատա՞կ է, խեղճը: Բայց ո՞վ կըսեր անոնց՝ այս տեսակ եղանակով ծով դուրս գային:

Բ

Կմտնեն Անտոն, Մովսես ու Ծերունի վանականները:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Է, ե՞տքը, ե՞տքը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Թող, թող քիչ մը շունչ քաշեմ: “Ետքը, ետքը” հարցնելը դյուրին է, ետքը սարսափելի էր: Վայ… կարծես թևերս ջարդված ըլլան (Կնստի բարձր քարի մը):

Հաջորդ պատմության միջոցին, հոն եղողները կմոտենան

պատմողին, այլև կուգան քանի մը բանվոր, Ղազար, Դավիթ, Զաքարիա վանականները և կավելնան ունկնդիրներուն:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Խոսե, խոսե:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Թող, տղա, թող ուշքի գա:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Պահ մը դեմքը կծածկե ձեռքերովը և հանկարծ բանալով) Կեսեն արդեն անցեր էինք: Մեյ մը վեր կելլեինք ալիքներուն ծայրը, մեյ մը կիջնեինք անդունդը՝ ամենքն ալ լաստին վրա փակեր էին իրենց տեղը, սփրթներ ու չորցեր: Ես ու աբեղան կքաշեինք թիերը որքան ուժ ունեինք: Կամաց մը գլուխս դարձուցի, տեսա՝ կմոտենայինք ափին, բայց ինչ ափ, ալիքները, որ կուգան ու կզարնեն ժայռերուն, կարծես փրփուրի սար ըլլան դեմդ կեցած: Ի՞նչ մեղքս պահեմ, սիրտս հալեցավ, ըսի՝ վերջացավ: Բայց հուսահատ ուժ տվի թիերուս, “Յա Հիսուս Քրիստոս”. ըսի՝ “Պինդ նստեցեք, չվախնաք”: Աս ըսելուս մեյ մըն ալ տեսնեմ ահագին վիթխարի ալիք մը, կարծես հեռու ցամաքեն փրթեր կուգար շիտակ մեր վրա… (Ոտքի ելլելով): Ալ մնացածը… ալ ինչպե՞ս ըսեմ: Գիտեմ միայն, որ լաստը հանկարծ սաստիկ թեքվեցավ, կախ ինկավ անդունդի բաց շրթունքին, հանկարծ սուր ճիչ մը ու կարծես բան մը փրթավ մեր լաստեն ու սահեցավ այդ փոսը: “Աղջիկս, աղջիկս…” Բարձրացավ աղմուկ, իրարանցում, ես դեռ հազիվ էի հասկցեր, որ կողքես վեր թռավ Աբեղան, արագ նետեց վրայեն կապան, ցատկեց ջուրը: Լաստն ուժով ճոճվեցավ, մնացի մեկ թիով, լավ է՝ ալիքը ինքը կքշեր, բայց գիտեի

նորեն ետ է գալու: Եվ եթե դուք ժայռերուն վրայեն թոկը ժամանակին չհասցնեիք՝ կորած էինք մենք բոլորս ալ, կես վարկյան մը ավելի ուշ, կես վայրկյան մը և վերջացավ…

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստծու հրաշքը:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ օրիո՞րդը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Հպարտ) Մեր Աբեղան ազատեց:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Լողալո՞վ:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Այո, լողալով հանեց ափը:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մի՞թե Աբեղան լող տալ գիտեր:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ո՞րտեղեն, ո՞վ էր լսեր:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ուղղակի հրաշք է:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ձեզի կըսեմ՝ Աստծու մատը կա հոդտեղ:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Բայց աղեկ, ինչո՞ւ ճամփա ելաք այս եղանակով, Անտոն հայր սուրբ:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Է, այնքան ըսի, համոզեցի, իշխանուհի սրբուհին ինքը այնքան խնդրեց, ո՞վ է լսողը: Իշխանը հրամայեց, որ մտնեն լաստը: “Եթե կվախնաք, դուք մի գաք”: Ալ ինչպե՞ս հակառակեի, ըսի՝ Աստծու կամքը:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հապա աղջի՞կը:

ԱՆՏՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ան ալ հորը կտորը:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Չէ , Տիրամոր կամքն էր ասիկա, նայեցեք, ո՞վ է Տիրամոր այս տաճարը կառուցողը, մեր սրբուհի իշխանուհին չէ՞, ո՞վ է մեր այս վանքը շեն ու

պայծառ պահողը, ո՞վ է շիներ մեր այս խուցերը, ո՞վ է, որ շարունակ ամեն մեր պետքերուն օգնություն է հասեր մեզի, մենք, որ Տիրամոր աղոթող ճորտերս ենք:

ՁԱՅՆԵՐ – Իրավ է, իրավ է:

ՁԱՔԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստված երկար կյանք պարգևե մեր սրբուհի իշխանուհիին:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ան, որ թողեր է ամեն իշխանական կյանք ու վայելքը, իր զավակներն ու իր ապարանքը ու եկեր է Տիրամոր ոտքը, հոն, Ցամաքաբերդի մենության մեջ իր կյանքին վերջին կեսը նվիրելու ճգնության ու աղոթքի:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ- Երկար արև մեր բարեպաշտ սրբուհիին:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Այ, Տիրամայրը անոր համար է, որ ցույց տվավ մեզի իր հրաշքը, ազատեց ալիքներեն անոր եղբայրն ու այդ աղջիկը: Թող տեսնեն բոլոր թերահավատները ու համոզվին, որ մեր Տիրամայրը երեսե չի ձգեր իր ծառաներն ու իր աղոթողները: Անպակաս ընենք մեր աղոթքներն ու թող անպակաս ընե Ան իր օրհնությունը մեր վրայեն, անպակաս ընե մեր սրբուհի իշխանուհիին վրայեն: Փառք մեր Տիրամոր անունին, փառք անոր Միածին Որդու անունին, հավիտյանս հավիտենից:

ԽՈՒՄԲԸ- (Երկյուղած) Ամեն

ՁԱՅՆԵՐ – Իշխանը, իշխանը:

Գ

Իսկույն խումբը կբաժանվի երկու մասի, կշարվի ու կմնա խոնարհ: Կմտնեն Իշխանն ու Վանահայրը, քանի մը հետևորդներ ու վանականներ:

ԻՇԽԱՆԸ – (Ուղիղ դիմելով դեպի շենքը) Ասիկա է ուրեմն քրոջս այնքան սիրած ու փայփայած եկեղեցին: Կոկիկ ու սիրուն տաճար է (Հետևորդներուն) Ըսի՝ այսօր տեսնեմ պիտի այս եկեղեցին և, այ, բոլոր տարերքներուն հակառակ կեցած եմ հիմա հոս ողջ և առողջ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հանդուգն քայլ էր ըրածդ, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Ձեր անապատը ուրիշ է, վանահայր, ուրիշ է դուրսը: Դուրսը հանդուգն եղողինն է աշխարհը: Եվ վերջապես մեյ մըն ալ, ո՞վ գիտե, երբ եմ այս կողմերը անցնելու, այնքան գործ ունիմ և զբաղում: Չտեսնեի՞ անգամ մը քրոջս եկեղեցին, չհամբուրեի՞ անգամ մը սուրբ սեղանը երթալես առաջ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Վաղը օր չէ՞ր, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Վա՞ղը, բայց ես այս իրիկուն մեկնելու եմ Ցամաքաբերդեն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ի՞նչ հիմա նորեն մտադիր ես ծովն անցնի՞ս:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Աստված չեն փորձեր, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Քավ լիցի: Դեռ քանի ժամ ունինք, հույս

ունիմ ծովը կմեղմի:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Եթե քեզի չես խնայեր, պետք է խնայես զավակդ:

ԻՇԽԱՆԸ – Աղջիկս քաջ է: Քիչիկ մը վախցավ, քիչիկ մըն ալ ձեր Սևանի ջուրեն կուլ տվավ, բան չկա, երիտասարդություն է, կանցնի: Բայց ինչ որ այսօր տեսավ ու ապրեցավ, այ ատիկա չի անցնիր: Չէ՞ որ իր պատանեկան հիշատակներուն ահեղ փոթորիկ մը նվիրեցի:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կյանքի հետ չեն խաղար, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Ատիկա ըսողը դո՞ւն ես, ծերուկ: Այնքան երկար ես ապրեր, որ մոռցեՐ ես, թե կյանքՆ ինքը խաղ մըն է միայն:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Կյանքը խաչ մըն է, որդիս,որ պիտի կրենք մեր ուսին, մինչև Տերը կանչե մեզի, Տիրամայրը խնայեց քեզի այս անգամ, բայց այդ մեղքը մյուս անգամ չկրկնես:

ԻՇԽԱՆԸ – Եվ շնորհակալ եմ իրմեն, հայր սուրբ, կաշխատեմ պարտքի տակ չմնամ: Եվ հիմա որ ուխտի եմ եկեր իր տաճարը, չէի ուզեր եկած ըլլամ պարապ ձեռքերով: Կնվիրեմ Տիրամոր այս տաճարին կաղնի դուռ մը բարձրաքանդակ, այլև վարագույր մը ավագ խորանին, որ պիտի ըլլա թավիշ ու ոսկենկար:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Օրհնյալ ըլլաս: Ձեր ցեղի անունը անջինջ պիտի մնա այս պատերեն:

ԻՇԽԱՆԸ – Նաև պատվիրեր եմ իմ գործակալիս, ամեն

տարի, քանի շեն է իմ տունս, տասը չափ սպիտակ ցորեն ղրկվի իմ կալերես ձեր անապատը: Վայելքը ձեզի, ձեր սուրբ աղոթքը ծնողներուս ու զավակներուս:

ՁԱՅՆԵՐ – (Խառն) Աստված օրհնե ձեր ծնողներուն հիշատակը: Շեն մնա ձեր կալն ու այգին:

ՁԱՅՆԵՐ – (Խառն) Աստված օրհնե ձեր ծնողներուն հիշատակը: Շեն մնա ձեր կալն ու այգին: Աստված պահե ձեր զավակները: Աստված ավելացնե ձեր ինքն ու ստացվածքը:

ԻՇԽԱՆԸ – Իսկ հիմա… (Վանահորը) Ո՞ւր է Աբեղան:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իսկույն, իշխան, ետևեն մարդ եմ ղրկեր: Այ արդեն:

Դ

Կմտնե Աբեղան Սիմոն վանականի ու դպիրի մը ընկերակցությամբ: Աբեղան մռայլ է, դեմքը անշարժ, աչքերը միշտ գետին, տեսակ մը անկամք:

ԻՇԽԱՆԸ – (Քիչ մը դիտելեն ետքը) Ինչ գեղեցիկ տղա ես դուն և ինչ երիտասարդ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Միաբանությանս մեջ կրտսերն է, իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Է, վրադ պիտի չըլլար այդ սև վերարկուն և ես գիտեի իմ ընելիքս: Քեզի կուտայի իմ տակիս նժույգը, կուտայի քեզի, այ իմ սեփական սուրս, որ երեսուն տարի ծառայեր է ինծի հավատարիմ, և կառնեի քեզ իմ

պալատս, իբրև իմ հարազատ որդիս: Իմ սև նժույգս քու այդ կերպարանքիդ աղվոր պիտի վայլեր, իսկ ձեռքդ, կտեսնեմ, շուտով պիտի սորվեր սուրիս: Ձիս ու սուրս թե հերիք չեկավ, կուտայի քեզի և աղջիկս…

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – …Որուն կյանքը այսօր ազատեցիր: Անիկա արդեն քոնը կըլլար ըստ օրինի: Դուրսը աշխարհին մեջ՝ ով ինչ վերցուց, վերցուց:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իշխան:

ԻՇԽԱՆԸ – Գիտեմ, գիտեմ, այս սուրբ մենաստանին մեջ այս խոսքերուն տեղը չէ: Բայց ի՞նչ ընեմ, կուզեի բան մը տամ, կուզեի բան մը ընեմ, կուզեի բանով մը երախտագետ ըլլամ այս անձնվեր, այս քաջ կտրիճին; Ափսոս, այդ սև վերարկուն կկաշկանդե իմ թևերս: (Մոտենալով աբեղային) Տղաս, քու իշխանդ քու առջևդ շատ աղքատ է ու շատ անզոր քեզի փոխարեն մը ընելու, ինչ որ ըսել կրնամ՝ հոս ներելի չէ, ինչ որ տալ կրնամ՝ քեզի պետքը չէ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Մեզի պետք է քու զավկիդ երկար արևը:

ԻՇԽԱՆԸ – Աղեկ, ես քեզի պարտական մնացի, աղվոր զգացում չէ, ես սովոր չեմ եղեր պարտական մնալու: Ինչևէ, տուր ձեռքդ, տես իմինս, ասիկա երբեք տկար չէ եղած մեր թշնամիներուն դեմ ու երբեք ալ անարդար գործ չէ տեսած, արժանի է, որ սեղմես այդ քու ձեռքովդ, որ այսօր ազատեց աղջիկս ալիքներեն: (Պինդ կսեղմե աբեղային ձեռքը) Մտնենք, վանահայր, տաճարին ներսը:

Իշխանը, վանահայրը, հետևորդները և վանականներեն շատերը կմտնեն եկեղեցի:

ՍԻՄՈՆ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Կամաց մը բռնելով Աբեղայի թևեն) Երթանք, մենք ալ երթանք ու քիչ մը հանգստացիր: Դեռ դժգույն ես բոլորովին և կզգամ մարմինդ, որ դեռ կդողա:

Կես մը գրկած կտանի դուրս:

Ե

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Մոտենալով Ադամ վանականին, խորհրդավոր կերպով) Հիմա ո՞րքան ժամանակ պետք է ապաշխարե Աբեղան, որ տաճարին մուտքը նորեն բացվի իրեն համար:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ապաշխարե՞, ինչո՞ւ համար:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Չէ՞ որ ձեռք է տվեր կնկա:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – Բայց… բայց այս տեսակ դեպք…

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ատիկա միևնույն է, մեղքը մեղք է միշտ: (Ավելի խորհրդավոր) Ես տեսա, երբ իրարու փաթթված դուրս ելան ալիքներուն մեջեն: Իշխանին մարդիկը գրեթե բռնի խլեցին աղջիկը անոր թևերուն մեջեն:

ԱԴԱՄ ՎԱՆԱԿԱՆ – (Ձայրույթով) Անմիտ բաներ կխոսիս:

Երրորդ տեսարան

ԱԲԵՂԱՅԻՆ ԽՈՒՅԸ, ԳԻՇԵՐ

Ցած ու փոքր սենյակ մը, պատերը անգաջ քար: Ճակատը տախտակե պարզ մահճակալ, վրան փռված է փոստ մը, չոր ու կարծր բարձ մը, իսկ կոշտ ծածկոցը կիսովին ինկած է գետին: Սենյակին մեջտեղը հին կարպետի կտորի մը վրա ցածլիկ ու լայն գրակալը, գրակալի վրան ալ մեծ ու բաց ձեռագիր մը: Սենյակին մեկ կողմը փայտե կոպիտ սեղան, վրան փայտե սև խաչ մը, կավե փարչ մը և յուղի ճրագը, որ կպլպլա: Մյուս կողմը սենյակի մուտքն է: Մահճակալին գլուխը պատեն կախված է Աբեղայի վերարկուն:

Ա

Աբեղան նստած է մահճակալին ծայրը, ձեռքերը կրծքին ծալլած և աչքերը շեշտ հառած գետին: Անոր քովը փայտե ցած աթոռակի մը վրա նստած է Կույր վանականը, շիտակ, անշարժ, երկու ձեռքը գավազանին ու գլուխը բարձր պահած:

ԿՈՒՅՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ո՞ւր են մտքերդ, Աբեղա:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կցնցվի ու կբարձրացնե գլուխը)

ԿՈՒՅՐԸ – Նորե՞ն, նորե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Այո, այո մեղք է, գիտեմ, մեծ մեղք: Ոչ, ալ չեմ մտածելու, ալ պետք չէ մտածեմ, երբեք, երբեք,

պետք է ջնջեմ գլխես այս օրը, բոլորը, բոլորը, ծովը, հովը, լաստ, ալիք… ախ, այդ ալիքները… (Հանկարծ վեր կթռչի թափով): Բայց ինչ հրաշալի բան է եղել կովիլը անոնց հետ, երբ անոնք իրենց լույծ կուրծքը դեմ կուտան քեզի, երբ իրենց փրփուրը կզարնեն երեսիդ ու աչքերուդ, որ կուրացնեն քեզի, մեկը կցատկե ուսիդ, մյուսը կգալարի լանջիդ, մեկը կիրե, մյուսը կքաշե, կճնշե, ու բոլորը, բոլորը ընկճել կուզեն քեզի, իսկ դուն միշտ երեսին, անոնց ելևէջքին հետ կտարուբերիս՝ բազկիդ զարկերուն տակ անոնց բոլոր ճիգերը հաղթահարելով, ա, այդ կռիվը…

ԿՈՒՅՐԸ – Կռիվը կյանքի համար է, Աբեղա, հոս անապատ է:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կոտրված) Այո, անապատ: Մեղա քեզ, Աստված իմ, մեղա:

ԿՈՒՅՐԸ – Ջգույշ: Լավ հսկե ինքզինքիդ, Աբեղա, աղոթե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խաչին առջև ծունր իջնելով): Ես կորսված մեղավոր մըն եմ, փրկե ինծի, Տեր, ես ինկած հանցավոր մըն եմ, օգնե ինծի, Տեր, մեղքի մեջ խեղդվող մըն եմ, բռնե ձեռքես, Տեր: Տես, մեղքի ծովուն մեջ… մեղքի ծովուն մեջ… ծովուն… ծովուն… (Երկու ձեռքով դեմքը բռնած կելլե ոտքի):

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Հանկարծ դեմքը կբանա ու շեշտ կնայի անոր արձանի նման անշարժ դեմքին):

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – Ըսեմ… ի՞նչը:

ԿՈՒՅՐԸ – Ան, ինչ որ հոդ խորքը, խորքը:

ԱԲԵՂԱՆ – Խորքը, խորքը…

ԿՈՒՅՐԸ – Ըսե, ըսե:

ԱԲԵՂԱՆ – Ո՞վ կրնա տեսներ այդքան խորքերը, ով կրնա ըսեր այդքան խորքերը:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ ես կտեսնեմ, ես կըլսեմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Դո՞ւն կույր (Երգիծանքով): Հապա ըսե, նայիմ, ինչ որ կտեսնես:

ԿՈՒՅՐԸ – (Հատիկ-հատիկ) Լաստին վրա, երբ ձեռքիդ թին ջուրը կպատռեր, ո՞վ էր հոգիիդ մեջ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Վախեցած) Լռե:

ԿՈՒՅՐԸ – Որո՞ւն համար այնպես կթպրտար սիրտդ, շրթունքիդ՝ ինչ բառ էր փակած, երբ շուրջդ ամենքը Աստված կկանչեին, երբ դեմդ փոթորիկն էր, որ կծառանար:

ԱԲԵՂԱՆ – (Սարսափահար) Երնեկ բաց ըլլային աչքերդ, որ չտեսնեիր, չտեսնեիր…

ԿՈՒՅՐԸ – Երբ բոլոր հայացքները երկինք էին վերացած, երբ ամենքը կսպասեին վերին օգնության, ո՞ւր էին սևեռած քու աչքերդ, ո՞վ էր ան, որուն առջևը հոգիդ ծունր էր իջած:

ԱԲԵՂԱՆ – Լռե, լռե, դուն իրավունք չունիս ամեն բան տեսնելու, կարելի չէ ամեն բան տեսնել:

ԿՈՒՅՐԸ – (Անողոք) Ըսե, ի՞նչ էր ուզածդ, ի՞նչ կփնտրեիր:

ԱԲԵՂԱՆ – (Աղերսով) Չգիտեմ, ոչինչ, չգիտեմ, հերիք է:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ ծովուն մեջ, երբ ան օձի մը պես վզիդ փաթթված, մարմինը մարմնիդ, շունչը շնչիդ, երբ դուն ամեն

ինչ մոռցած ալիքները կպատռեիր, ըսե, նորե՞ն չգիտես, թե ինչ կուզեիր:

ԱԲԵՂԱՆ – (Երազկոտ) Ոչ, կհիշեմ: Կհիշեմ, ամբողջ էութիամբս կցանկայի՝ որ ալ վերջ չունենար այդ թաց ճամփան, ալ վերջ չունենար այդ վայրկյանը:

ԿՈՒՅՐԸ – Ամբարիշտ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորտակված) Բայց ունեցավ իր վերջը

ԿՈՒՅՐԸ – Ամբարիշտ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորտակված) Բայց ունեցավ իր վերջը

ԿՈՒՅՐԸ – Ու հասար ափը: Եվ երբ առին քո բեռդ թևերիդ ու դուն ուժասպառ ինկար ավազին, արդեն դիակ մըն էիր անկենդան:

ԱԲԵՂԱՆ – Ճշմարիտ է, ինծի այդպես զգացի:

ԿՈՒՅՐԸ – Դիակ մըն ես դուն և հիմա: Մարմին մը, ուրկե ելեր է Աստծու շունչը:

ԱԲԵՂԱՆ – Ախ Աստված իմ, կորուսի հոգիս:

ԿՈՒՅՐԸ – (Ոտքի ելլելով) Ինկիր գետին ու կոծե, քուրձ հագիր ու ապաշխարե, իսկ ամենեն առաջ գնա իսկույն վանահոր մոտ ու խոստովանե:

ԱԲԵՂԱՆ – Խոստովանի՞մ, վանահո՞րը, ի՞նչը, ինչո՞ւ: Ա, ամեն, ամեն բան, բայց այդ մեկը երբեք: Երբեք: Եվ դուն ալ, հայր սուրբ, չլլա, թե…

ԿՈՒՅՐԸ – Ես կույր եմ, խուլ ու համր, բայց գնա ինքդ վանահոր մոտ ու ինքնակամ խոստովանե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կտրուկ) Վանահորը երբեք:

ԿՈՒՅՐԸ – Կվախնա՞ս:

ԱԲԵՂԱՆ – Ոչ: Բայց… բայց…

ԿՈՒՅՐԸ – Իհարկե, դուն կուզեիր պահես թաքուն սրտիդ մեկ հեռավոր խորշին մեջ քու այդ փոքրիկ նոր սրբությունդ, պահես և երկրպագես ծածուկ:

ԱԲԵՂԱՆ – Գթա, գթա ինձի, անողոք:

ԿՈՒՅՐԸ – Իսկ դուն քեզ կգթա՞ս, կռապաշտ: Հիշե պատվիրանը. “Մի եղիցին քեզ այլ Աստուած բաց յինեն”:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կակազելով) Մի եղիցին… մի եղիցին…

ԿՈՒՅՐԸ – (Շեշտելով) “Մի արասցես քեզ կուռս ըստ ամենայն նմանության որ ինչ երկինս ի վեր է և որ ինչ յերկրի ի խոնարհ և որ ինչ ի յուրս ի ներքո երկրի…”:

ԱԲԵՂԱՆ – (Դողդոջ) “Եվ որ ինչ ի ջուրս ի ներքո երկրի”:

ԿՈՒՅՐԸ – (Կամաց-կամաց երթալով դուռը) “Զի ես եմ Տեր Աստուած քո, Աստուած նախանձոտ, որ հատուցանեմ զմեղս յերիս և ի չորիս…”: (Դուրս):

Բ

ԱԲԵՂԱՆ – (Կերթա ծունկի կուգա խաչելության առջև բազկատարած ու ջերմեռանդ) “Կեցո զիս, Աստուած, զի հասին ջուրք յանձն իմ, ընկայ ես ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ ինձ հանգիստ: Եկի ես ի խորս… ծովու… և շրջանք… ընկղմեցին զիս…”: (Քիչ-քիչ կթուլնա, կնստի ծունկերուն և գլուխը կկախե կրծքին):

Գ

Խաչն ու սեղանը կամաց կսկսի մշուշապատիլ, ամեն ինչ կխառնվի իրարու, և այդ մշուշի ֆոնին վրա հետզհետե կպարզվի աղջկան կերպարանքը: Ամբողջապես սպիտակ հագած, հագուստը պարզ, նուրբ ու ձիգ, կարծես ջրեն հանած, մազերը արձակ, խոնավ ու վրան մեկ-երկու թել ծովու խոտ: Աբեղան թեթև մը գլուխը կբարձրացնե, հանկարծ կտեսնե ու սարսափահար կցատկե ոտքի:

ԱԲԵՂԱՆ – (Ետ-ետ երթալով): Դո՞ւն…դո՞ւն…

ԱՂՋԻԿԸ – Այո, ես, միթե չէիր սպասեր:

ԱԲԵՂԱՆ – Աստված իմ:

ԱՂՋԻԿԸ – Մենա՞կ ես:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես… ես մենակ եմ միշտ:

ԱՂՋԻԿԸ – Այ, եկա քեզի ընկեր, և եկա այսպես կեսգիշերին, որ մինակ ըլլանք ես ու դուն: Դուն, իմ քաջս, իմ արևս, իմ լուղորդս…

ԱԲԵՂԱՆ – Հերիք է:

ԱՂՋԻԿԸ – Ինչո՞ւ: Չէ՞ որ ես քեզմով է, որ հիմա կապրիմ, չէ՞ որ դուն նորեն կյանքս տվիր ինծի, և ինչ քաղցր է այդ կյանքը, որ դուն տվիր ինծի: Այս քանի-քանի տարի ապրեր եմ ես, ամբողջ տասնյոթը տարի, և ես չգիտեի, բնավ չգիտեի, որ չէի ապրեր: Մի՞տքդ է ցերեկը, հոն, ալիքներուն մեջ, նայե, մազերս խոնավ են դեռ, բռնե, բռնե, շոշափե:

ԱԲԵՂԱՆ – (Ետ-ետ կերթա հափշտակված աղջկան

նայելով):

ԱՂՋԻԿԸ – Բայց գիտե՞ս՝ ինչ ուժեղ թևեր ունիս և ինչպես ճկուն, իսկ ես դեռ այնպես հուզված եմ, դեռ այնպես հոգնած (Կուզե նստի Աբեղայի անկողնին):

ԱԲԵՂԱՆ – (Արգիլել ուզելով) Օրիորդ:

ԱՂՋԻԿԸ – (Կնստի անկողնին ծայրը) Ես օրիորդ եմ ծառաներուս համար, ես օրիորդ եմ մեր հպատակներուն համար, իմ տերս ինծի այլ կերպ պիտի կանչե:

ԱԲԵՂԱՆ – Սեդա:

ԱՂՋԻԿԸ – Վայ, դուն գիտես անունս:

ԱԲԵՂԱՆ – Հայրդ քեզի այդպես կանչեց:

ԱՂՋԻԿԸ – Այո, Սեդա է անունս: Իսկ ի՞նչ է քու անունդ:

ԱԲԵՂԱՆ – Ինծի Աբեղա կկանչեն:

ԱՂՋԻԿԸ – Իսկ առա՞ջ, առա՞ջ, երբ դուն աշխարհն էիր դեռ ու աշխարհինը:

ԱԲԵՂԱՆ – Իմ աշխարհս վանքն է եղեր միշտ, քանի խելքս կհասնի:

ԱՂՋԻԿԸ – Ասիկա՞: Ա, ինչ սառն է հոս, ինչպես կմրսիմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Կմրսի՞ս:

ԱՂՋԻԿԸ – Բան մը տուր վրաս, որ հոգիս տաքնա:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես ոչինչ չունիմ:

ԱՂՋԻԿԸ – (Առանց գլուխը դարձնելու, ետևը պատեն կախված վերարկուն մատնանիշ ընելով) Այ:

ԱԲԵՂԱՆ – Վերարկո՞ւս:

ԱՂՋԻԿԸ – Ինչպես կմրսիմ:

ԱԲԵՂԱՆ – Վերարկո՞ւս:

ԱՂՋԻԿԸ – Կվարանիս: Բայց չվարանեցար կյանքդ ինծի տալու, երբ ետևես կատղած ալիքներուն մեջը նետեցիր քեզի:

ԱԲԵՂԱՆ – Ոչ չվարանեցա: Ան ուրիշ էր:

ԱՂՋԻԿԸ – Այո, ան ուրիշ էր: Հոն կռիվ էր ու փոթորիկ, իսկ հոս լուռ է ու խաղաղ, ինչպես գերեզման: Ա, ինչ սառն է հոս, ինչպես կմրսիմ: (Կելլե ոտքի):

ԱԲԵՂԱՆ – (Կվազե դեպի վերարկուն, ձեռքը կերկարե ու նորեն վարանած կանգ կառնե) :

ԱՂՋԻԿԸ – (Խնդրանքով) Բեր, բեր…

Աբեղան հանկարծ կխլե վերարկուն ու կդառնա դեպի աղջիկը, որ արդեն աներևույթ է եղած: Աբեղան կմնա քարացած, վերարկուն բռնած ձեռքը առաջ պարզած:

Դ

Դուրսեն կլսվի ժամկոչին ձայնը, որ մելամաղձոտ ու միալար երգով մը ժամ կկանչե: Ձայնը հետզհետե կմոտենա: Աբեղայի ձեռքեն կիյնա վերարկուն:

ԱԲԵՂԱՆ – (Շրթունքներուն մեջեն) Հիսուս… (Կուզե նորեն չոքե խաչին դեմը, ու խելառի պես ետ կցատկե): Ոչ, ոչ: Եթե հանկարծ նորե՞ն երևնա: (Դեմքը կշրջե անկողնին կողմը) Ախ, Աստվածս երես դարձուց ինծմե: (Հեծկլտանքով կիյնա մահճակալին ոտքը ու դեմքը կթաղե անկողնին մեջ):

Դուրսեն կլսվի միշտ ժամկոչին երգը, որ հետզհետե հեռու ու հեռու, կթուլանա, կնվազի ու կհալի:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԱՐ

Առաջին տեսարան

Աղբյուրի գլուխը, հինավուրց վիթխարի ծառի մի ստվերին տակ

Ծերունի վանականը նստած է ծառին տակը փայտե նստարանին ու քնած կերևա: Աղբյուրին մոտիկ խմբված են Ղազար, Մովսես, Դավիթ ու Զաքարիա վանականները և տիրացուն, կխոսին փսփսուքով ու անհանգիստ: Անոնց քովը կեցած է Աբեղան աչքերը գետին ու կլսե:

Ա

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իրա՞վ է, նորե՞ն:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Ցատկեր է անկողնուն վրա, նստեր է կոկորդին ու սկսեր է խեղդել:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հիսուս Քրիստոս:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Խեղճը հազիվ է շունչը ազատեր:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ինչ հակառակեր է չարը հայր Բարսեղին, աս քանիերո՞րդ անգամն է:

ԶԱՔԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ինչ կերպարանքով է եղեր:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Չգիտեմ: Ըսավ միայն, որ ծծումբի ծուխին

պես բարձրացեր է ու առաստաղի գերաններուն մեջեն կորսվեր է դուրս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Անիծվածը: Նզովվի ինքն ալ, իր կերպարանքն ալ:

ՏԻՐԱՅՈՒՆ – Ա, սարսափելի է, ազատում չկա իր ճանկերեն:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Գիշերները մինչև չնայիմ անկողնիս տակն ու ետևը՝ ես երբեք պառկիլ չեմ կրնար:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ես ալ: Անցած իրիկուն մտնեմ խուցս ու ի՞նչ տեսնեմ, գորշ սավանին մեջ փաթաթված կնկան մը պես կկզեր է անկյունը, լեղիս պատռեցավ, իսկույն խաչ հանեցի, աներևութացավ:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հա, այդ նզովից արմատները կուգան կնկա կերպարանքով, կուգան խմբերով ու ալ ինչեր ըսես չեն ըներ, ինչ խայտառակություններ, ինչ գայթակղություն…

ԶԱՔԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ինծի կերևնան միշտ մեր գյուղացիներու կերպարանքով: Գինեպան Ուսեփը, մեր դրացի Գափոն, շվի փչող կույր Ակոբը, դիոլ զարնող Մինասը: Կուգան կհավաքվեն գլխուս, ձեռքներնին գինի, օղի, ուտելիքներ, խորոված: Խաշվի անմահական հոտը կլցնե խուցս, կարծես ամբողջ բակը լցվեր են ու մատաղ կեփեն: Ալ ինչ հրամմեներ, ինչ խնդիրք, ինչ համոզել, որ անպատճառ ուտեմ: Եվ մինչև Տիրամոր անունը չի տամ, չեն չքանար չիք դառնալիքները:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Պատիժ է, պատիժ: Ինչո՞ւ

կտանջես մեզի, Փրկիչ:

ԶԱՔԱՐԻԱ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հակառակի պես ալ, կարծես, մտքես կգողնան Տիրամոր անունը, կփնտրեմ, կփնտրեմ, հա, հա լեզվիս ծայրն է, բայց չեմ կրնար ըսել՝ “Սուրբ կույս Մարիամ”:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Ախ, ո՞ւր փախչի մարդ այս գարշելիներուն ձեռքեն: Ո՞ւր փախչիս, ինչպե՞ս փախչիս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Եվ ի՞նչ կուզեն մեզմե, և անպատճառ մեզմե:

ԴԱՎԻԹ ՎԱՆԱԿԱՆ – Անապատ եկողը եկեր է սատանայեն փորձվելու, ինչպես որ ինքը Տերն մեր Հիսուս Քրիստոս:

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Հիսուս Քրիստոս ըլլա մեր զորավիգը:

ԽՈՒՄԲԸ – Հիսուս Քրիստոս:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Եվ ամեն տեղ են, ամեն տեղ, ուր ալ որ երթաս: Այ ի՞նչ գիտեք, որ հիմա մեկը նստած չէ հոս, մեր ետևը (Տեղը կփոխե) Կամ հոն, քարափին ծերպերուն մեջը, կամ մեր վրան, այ, սաղարթներուն մութին մեջ: Կտեսնե՞ք… կտեսնե՞ք… մեկը այն մութին խորքը… կշարժվի, մեկն ալ հոս, այ, աղբյուրին ակնեն, նայե, նայե, ինտուր կքրքջա… (Սարսափած ետ-ետ քաշվելով աղբյուրեն) Հիսուս Քրիստոս, Հիսուս Քրիստոս: (Դեմ-դեմի կուգա վանահոր հետ):

Բ

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Խոժոռ) Ի՞նչ կա, ինչո՞ւ ես վախցեր, տիրացու

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – Հայր սուրբ… (Կիյնա վանահոր ոտքերը):

ՄՈՎՍԵՍ ՎԱՆԱԿԱՆ – Վանահայր, չարը հանգիստ չի տար մեզի:

ՂԱԶԱՐ ՎԱՆԱԿԱՆ – Ուժեղ է խարդավանքը չարին:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Զզվանքով) Դեռ միշտ այդ հին դևե՞ն կխոսիք ինծի: (Բարկացած) Ոտքի ելիր, տիրացու:

ՏԻՐԱՑՈՒՆ – (Դեմքը ծածկած կելլե ոտքի)

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Քիչ մը լուռ կնայի անոր, վերջը մյուսներուն ու հատիկ-հատիկ) Չարեն թող վախնա ան, ով չէ տիրեր իր մարմնին ու բնազդներուն, սատանայի իշխանությունը բնազդներու վրա է միայն:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ան ո՞վ է, վանահայր, որ տիրեր է իր մարմնին ու բնազդներուն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հպարտ) Ան, ով եկեր է այս անապատը, ծերունի:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մենք մարդ ենք ամենքս ալ, վանահայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ոչ, հայր սուրբ, ով եկեր է հոս ինծի հետ իմ անապատս, պետք է ավելի վեր ըլլա, քան մարդը: Իսկ չարեն թող վախնա ան, ով չէ կտրեր իր բոլոր շղթաները աշխարհքին հետ, իր անցյալին հետ, իր հուշերուն հետ, իր

վշտերուն, իր ուրախություններուն:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Իսկ ան ո՞վ է, վանահայր, որ կրցեր է կտրել այդ բոլոր շղթաները:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հպարտ) Ան, ով եկեր է այս անապատը, ծերունի:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՎԱՆԱԿԱՆ – Մենք մարդ ենք ամենքս ալ, վանահայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ով մարդ է ու միայն մարդ՝ անիկա աշխարհինն է ու թող դառնա աշխարհին, ահա պատրաստ է հայր Անտոնին լաստը: Ես չկանչեցի ձեզի հոս, որ հավաքվիք ու դներեն սարսափիք (Ոգևորված կբարձրացնե կրծքեն կախված պարզ խաչը) Հոս Տիրոջ խաչն է, հոս դներ չկան:

ԲՈԼՈՐԸ – (Ջերմեռանդ խաչ կհանեն):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հոս կրքեր չկան, հոս բնազդներ չկան, հոս սուրբ- հոգին է միայն, հոս միտքն է միայն, վեր խոյացող միտքը դեպի ճշմարտությունը, դեպի Աստված: Այս մեկը աղեկ հասկցեք ու սատանաները թողեք աշխարհին: Դե, երթաք խաղաղությամբ և Տերը ըլլա ձեզի բոլորիդ հետ:

ԲՈԼՈՐԸ – Ամեն: (Կցրվին):

Գ

Վանահայրը կեցած է մենակ, կնայի անոնց ետևեն տխուր գլուխը շարժելով, երբ քովեն կամաց մը կմոտենա Աբեղան, կծռի, զգույշ կբարձրացնե Վանահոր փեշը և կհամբուրե:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Հանկարծ կզգա և կդառնա ետ) Ի՞նչ կընես որդիս, ի՞նչ կընես:

ԱԲԵՂԱՆ – Հայր…

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ի՞նչ կուզես որդիս, ի՞նչ ունիս:

ԱԲԵՂԱՆ – Որքան բարձր ես հայր, որքան որքան բարձր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Բարձր կձգտինք մենք բոլորս, որդյակ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Արհամարհոտ): Ա, բոլորս: Քու ձայնդ ինծի կարծես երկնքեն կուգա, հեռուեն, հեռուեն, վերեն: Է, մենք բոլորս: Քանի խելքս կհասնի՝ եղեր եմ քու թևիդ տակը, քու խրատներուդ, քու օրինակիդ, և եղավ ժամանակ մը, երբ կարծեցի, թե ես ալ հասնելու եմ այդ բարձունքները…

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Իսկ հիմա՞, որդիս:

ԱԲԵՂԱՆ – Հիմա…հիմա… (Կտրուկ) Ես քու որոնած վերիններեն չեմ հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ինչեր կխոսիս, տղաս, կբամբասես ինքդ քեզի, դուն, իմ ընտրյալս, դուն, որ այս ամենուն մեջ ամենեն ավելի վեր սավառնողն ես եղեր:

ԱԲԵՂԱՆ – Սավառնողը… գուցե, երբ թևերս ազատ էին ու թեթև:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Է, հիմա ի՞նչ եղան թևերդ:

ԱԲԵՂԱՆ – Հիմա… հիմա թևերս թրջվեցան, հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Թրջվեցա՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – (Խորհրդավոր ու մոտենալով) Հիմա ես ալ կվախնամ, հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Կվախնա՞ս, դո՞ւն ալ, սատանայե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Սատանա՞, ոչ, ոչ սատանայեն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Հապա:

ԱԲԵՂԱՆ – Ես… ես կվախնամ… ծովեն:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ծովե՞ն:

ԱԲԵՂԱՆ – Ծովեն: Հոն ալիքներ կան, փոթորիկ և հուզում, և կռիվ և…և... ամեն ինչ:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Կհասկնամ, որդյակ, անցած օրվա դեպքը ցնցեր է հոգիդ, կանցնի, ի՞նչ կապ քու ու ծովուն մեջ: Թարմ է սիրտդ, գթոտ ու կարեկից ու ազատեցիր քեզի նման մանուկ էակ մը մահեն, օրհնյալ ըլլաս:

ԱԲԵՂԱՆ – Բայց այդ օրեն, հայր, ինծի կթվի թե ծովը… ծովը սիրտն է բնության:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Շեշտ կդիտե Աբեղան ու քիչ մը խիստ) Դուն նայե երկինք, որդի, երկինքը միտքն է բնության, խոր ու խաղաղ:

ԱԲԵՂԱՆ – Այո, խոր ու խաղաղ, երբ ծավի պայծառ է երկինքը, իսկ իմ մտքերս ավելի կնմանին թխպոտ օրերուն, երբ հոն ալ ամեն բան պղտոր է ու խառնակ: – (Կոտրված) Ես քու որոնած վերիններեն չեմ, հայր:

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Ատիկա ըսողը դո՞ւն ես, Աբեղա: Դուն, որ իմ հպարտությունս ես եղեր, որուն հոգին ես եմ խմորեր, որուն մեջ իմ ամենաթանկագին մտածումներս եմ դրեր, իմ սեփական հոգիս եմ դրել, և որ ինծմե ետքը իմ գործիս շարունակողն է ըլլալու:

Համեստությունը ես կսիրեմ, Աբեղա, բայց իմ ժառանգս եղողի մը բերանեն ավելի խոյանք ունեցով խոսքեր կուզեի

լսեմ:

ԱԲԵՂԱՆ – (Հանկարծ դեմքը ծածկելով ու հեծկլտալով) Ախ, դուն դեռ չգիտես… դուն դեռ չգիտես, հայր…

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – (Բոլորովին այլայլված կուղղվի և հանկարծ խիստ) ինծի նայե, տեսնեմ, նայե աչքերուս:

ԱԲԵՂԱՆ – (Կհեկեկա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Մի՞թե, մի՞թե, ճշմարիտ է կասկածս Աբեղա, նայե աչքերուս

ԱԲԵՂԱՆ – (Կհեկեկա):

ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ – Այսպես թույլ, այսպես խեղճ… Դուն, որու հոգին ես որձաքարի պես ամուր կկարծեի, անարատ ու կույս բացառիկ հոգի մը, ու գլուխդ հպարտ ցցած վեր, դեպի երկինք, աշխարհքի ծովուն մեջ, ինչպես իմ այս կույս ու մենավոր կղզիս այս ծովուն մեջ: Թշվառական, խոնարհե՞լ կուզես այդ գեղեցիկ, այդ հպարտ գլուխը ցած, այս ցածի ծովուն դեմ, այն վերերեն, ուր մեր Աստվածն է…

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.